

ZNAČENJE KATOLIČKOGA BOGOSLOVNOG FAKULTETA ZA ĐAKOVAČKU I SRIJEMSKU CRKVU

MARIN SRAKIĆ*

Đakovačka i Srijemska biskupija

Đakovo, Hrvatska

**Govor dijecezanskog biskupa i Velikog kancelara KBF-a u Đakovu
održan na Svečanoj sjednici Fakultetskog vijeća KBF-a prigodom
proslave ustanovljenja i prvog Dana fakulteta u Đakovu,
4. studenoga 2005.**

Poštovani!

Radosno Vas pozdravljam i kličem: Dobro nam došli u naše Đakovo u prigodi svečane proslave uzdignuća i proglašenja Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku!

Poimence pozdravljam:

Njegovu uzoritost kard. *Zenona Grocholewskoga*, prefekta Kongregacije za katolički odgoj, i ujedno mu izričem zahvalnost;

Pozdravljam njegovu uzoritost kard. *Josipa Bozanića*, nadbiskupa zagrebačkog, predsjednika Hrvatske biskupske konferencije i našeg metropolita;

Pozdravljam njegovu uzoritost kard. *Vinka Puljića*, predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, nadbiskupa vrhbosanskog i našega nekadašnjeg studenta;

Pozdravljam mons. *Marina Barišića*, nadbiskupa splitskoga i metropolita;

---

* Mons. dr. sc. Marin Srakić, biskup đakovački i srijemski / diocesan bishop of Đakovo and Srijem, Strossmayerov trg 6, 31400 Đakovo, Hrvatska / Croatia.

Pozdravljam mons. *Antu Jurića*, nadbiskupa splitskog u miru i našega nekadašnjeg studenta te nadbiskupa;

Pozdravljam mons. *Antuna Škvorčevića*, biskupa požeškoga;

Pozdravljam mons. *Franju Komaricu*, biskupa banjalučkoga;

Pozdravljam mons. *Janosa Penzeša*, biskupa subotičkoga;

Pozdravljam mons. *Milu Bogovića*, biskupa gospićko-senjskog;

Pozdravljam mons. *Đuru Gašparovića*, pom. bisk. đakovačkog i srijemskoga;

Pozdravljam mons. *Đuru Hranića*, pom. bisk. đakovačkog i srijemskog;

Pozdravljam don *Henryka Meczysława Jagodzińskiego*, tajnika Apostolske Nuncijature u Zagrebu;

Pozdravljam mons. *Vjekoslava Huzjaka*, generalnog tajnika HBK;

Pozdravljam njegovu ekscelenciju g. *Vladimira Šeksa*, predsjednika Hrvatskog sabora i uz njega sve saborske zastupnike;

Pozdravljam njegovu ekscelenciju g. *doc. dr. sc. Dragana Primorca*, ministra znanosti, prosvjete i športa;

Pozdravljam njegovu ekscelenciju g. *akademika Emilija Marina*, veleposlanika RH pri Svetoj Stolici;

Veleučenu gospođu *prof. dr. sc. Gordanu Kralik*, rektoricu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, prorektore i glavnu tajnicu istog Sveučilišta te sve dekane i prodekane;

Među njima posebno pozdravljam veleučenog g. *prof. dr. Nikolu Dogana*, dekana KBF-a u Đakovu i uz njega svu gospodu profesore na našem Fakultetu;

Pozdravljam veleučenoga g. *prof. dr. Tomislava Zdenka Tenšeka*, dekana KBF-a u Zagrebu i sve profesore s tog fakulteta;

Pozdravljam dekana *Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu*;

Pozdravljam preč. g. *mons. Josipa Bernatovića*, rektora Bogoslovnog sjemeništa;

Prečasnog g. *mons. Juru Bogdana*, rektora Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu;

Pozdravljam svu veleučenu gospodu *dekane, prodekane, predstojnike, predstavnike fakulteta, Veleučilišta, Teologije u Rijeci, Sarajevu, Osijeku, Ljubljani, Grazu;*

Pozdravljam sve *generalne i biskupske vikare* koji su ovdje u ime svojih dijecezanskih biskupa;

Pozdravljam i predstavnike drugih kršćanskih Crkava i zajednica: biskupa Reformirane Crkve u RH *preuzvišenog gosp. Endre Langha, delegate preosvećenog gospodina Lukijana*, episkopa osječko-poljskog i baranjskog; te *predstavnike Evanđeoske Crkve radosne vijesti iz Osijeka;*

Pozdravljam g *Krešimira Bubala*, župana Osječko-baranjske županije;

Pozdravljam g. *Zorana Vinkovića*, gradonačelnika grada Đakova;

Prečasnou gospodu kanonike, dekane i župnike, župne vikare, sve svećenike i redovnike i redovnice, vas, poštovani bogoslovi, studenti i studentice.

U posljednje vrijeme naša Đakovačka ili Bosanska i Srijemska biskupija doživjela je nekoliko značajnih događaja koji će ući u njezinu povijest. Tu je Druga biskupijska sinoda đakovačka i srijemska, koja je našoj Crkvi dala zamah u obnovljenom poslijeratnom pastoralnom djelovanju. Zlatnim slovima upisan je u noviju našu povijest i dan pastirskog pohoda Svetog Oca Ivana Pavla II., u subotu 7. lipnja 2003. godine. Prošle godine proslavili smo veličanstvenim zborovanjem 1700. obljetnicu mučeništva naših mučenika Panonije srijemske, kojom je vjernički narod u prisutnosti velikog broja biskupa, predvođen nasljednikom sv. Ambrozija, posvjedočio svoju vjeru.

Ove godine zbio se još jedan važan događaj za našu Crkvu - uzdignuće Teologije u Đakovu na stupanj Bogoslovnog fakulteta u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Bilo je to 4. lipnja ove godine, a nekoliko dana nakon toga, 17. lipnja, taj je događaj zapečaćen potpisom Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske, zastupane po predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije i ministru znanosti prosvjete i športa. Naša biskupija nije mogla dobiti ljepši dar o proslavi 200. obljetnice ustanove Bogoslovnog sjemeništa s Lyceum episcopale. Hvala svima koji ste došli podijeliti radost na tom daru i obvezi koju preuzimamo.

U četvrtak, 6. studenoga 1806. godine, *Antun Mandić*, tada novoimenovani biskup bosanski i srijemski, svečanim slovom otvorio je u Đakovu Bogoslovno sjemenište i njegov *Lyceum episcopale*. Tim činom završilo je dugo razdoblje slanja klerika Bosanske ili Đakovačke i Srijemske

biskupije na visoka filozofsko-teološka učilišta širom Europe. Taj hrabri čin pohvalio je i papa Pio VII., preko kardinala *Carandinija*, riječima: “Vix verbis explicari potest quanta voluptate Amplitudinis Tuae litterae affecerint Summum Pontificem... Perge igitur it tam egregia liberalitate, qua in laude utinam plures Tibi pares haberet Ecclesia Dei.”

1. Solidan profesorski kadar

Kao dugogodišnji vrhovni direktor škola u Hrvatskoj i Slavoniji i kraljevskom namjesništvu u Budimu, i predsjedatelj u Povjerenstvu za uređenje “ilirskog” pravopisa, biskup Antun Mandić znao je da je za dobro funkcioniranje teološkog studija potreban dobar profesorski kadar. Zato je, zbog nestašice domaćeg svećenstva, još prije svog dolaska u Đakovo pronašao četvoricu profesora iz Ugarske, dvojicu dijecezanskih svećenika, a dvojicu članova družbe “*Scholarum piarum*”. Njih je već nakon sedam godina zamijenila ekipa domaćih svećenika koji su završili teološke studije. I nasljednici biskupa Antuna Mandića s istom ozbiljnošću vodili su brigu o profesorskom kadru i slali vrijedne studente na specijalizaciju, tako da je u 200 godina 80-ak njih postiglo naslov doktora teoloških disciplina, a dvadesetak licencijat. Neki od njih, prešavši na Katolički bogoslovni fakultet u Zagreb, obnašali su visoke službe sve do službe rektora Sveučilišta. Valja napomenuti da smo u slučaju nestašice profesora iz domaćega klera zatražili i dobili pomoć iz drugih biskupija i iz redovničkih zajednica, napose Družbe Isusove.

2. Ratio studiorum

Visoka bogoslovna škola vodila je brigu i o solidnom nastavnom planu i programu zato je pratila i provodila reforme teološkog studija, od one Thunove iz 1850. godine, preko reforme iz Apostolskog pisma Pape Pija XI. *Deus scientiarum Dominus*, 1931. godine, do reforme koju je donio Drugi vatikanski koncil. Čuvajući specifičnost našega bogoslovnog učilišta, nastojali smo Statut i «ratio studiorum», nastavni plan i program, usklađivali s Katoličkim bogoslovnim fakultetom u Zagrebu kao svojim «punto di riferimento». Zato je *Kongregacija za katolički odgoj* odobrila *afilijaciju* Visoke bogoslovne škole u Đakovu Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu (10. siječnja 1987.). Time je našim studentima omogućeno da steknu diplomu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Nekoliko godina kasnije *Visoka bogoslovna škola u Đakovu*, odnosno *Teologija u Đakovu*, u smislu Ugovora između Svete Stolice i

Republike Hrvatske, postala je dislocirani studij KBF-a u sastavu Sveučilišta u Zagrebu. – Usput možemo spomenuti da smo u posljednje vrijeme, mučno ali uporno gradili adekvatnu infrastrukturu za dobro funkcioniranje Fakulteta.

3. (Među)dijecezansko sjemenište i Visoka bogoslovna škola

Kroz duga razdoblja svoga postojanja naše Bogoslovno sjemenište i Visoka bogoslovna škola bili su u pravom smislu «međubiskupijski». Boravili su ovdje, pohađali i završavali svoje filozofsko-teološke studije svećenički kandidati iz drugih biskupija i redovničkih zajednica. Biskup Josip Juraj Strossmayer izgradio je ovdje u Đakovu zgradu «Kolegija sv. Bonaventure», u kojem su boravili klerici franjevci Bosne Srebrene kroz 20 godina. Zatim, prije i za vrijeme Drugoga svjetskog rata boravili su u našem Bogoslovnom sjemeništu i pohađali našu školu i klerici iz banjalučke i barske, beogradske i hvarske, kaločke i križevačke, mariborske i mostarske, sarajevske i skopske, splitske i subotičke, šibenske i zadarske te zrenjaninske biskupije.

4. Katolički bogoslovni fakultet u službi naše Crkve

Sveti Otac Ivan Pavao II. rekao je 1994. godine svećenicima i redovnicima u zagrebačkoj katedrali: “Nova vremena traže i prikladne metode evangelizacije. Uspostava demokratskog sustava u Hrvatskoj otvorila je nove mogućnosti pastoralnog djelovanja na području školstva, sredstava društvenog priopćavanja, dušobrižništva vojnika, bolesnika i zatvorenika. Potrebno je iskoristiti te mogućnosti i dati dokaz kreativnosti.” Potaknuti tim pozivom i mi smo u Đakovu odlučili iskoristiti te mogućnosti i dati dokaz kreativnosti. Zato smo pokrenuli projekt da se Teologija u Đakovu uzdigne na stupanj Bogoslovnog fakulteta, s namjerom da on preuzme trostruku zadaću, tj. promicanje znanstvenog istraživanja, formaciju na visokokvalificiranoj razini i služenje našoj Crkvi. Dakako, to pretpostavlja ozbiljan studij, strastveno istraživanje, veliku znanstvenu ozbiljnost, složno zalaganje profesora i studenata.

Djelovanje Bogoslovnog fakulteta ići će u dva pravca: *ad intra* i *ad extra*. Prije svega *ad intra*, Bogoslovni fakultet će biti u službi rasta naše partikularne Crkve. Istina, rast Crkve je prvenstveno djelo Duha Svetoga. Duh oživljava Crkvu, on je vodi prema punini istine, on je ujedinjuje u zajedništvu služenja, poučava i vodi raznolikim hijerarhijskim i karizmatičkim darovima, on je

obdaruje svojim plodovima. Duh Sveti je glavni djelatnik izgradnje Crkve Kristove, ali svi su njezini članovi pozvani na suradnju, svatko prema primljenim milosnim darovima i prema mjestu koje ima u Crkvi. Radi se o odgovornosti svijui. Temeljna sastojnica i svrha koja obilježava bogoslovni fakultet i njegove studije jest izgradnja svijesti crkvenosti. Bogoslovni fakultet je mjesto i vrijeme crkvenog iskustva, tj. mjesto i vrijeme kroz koje se studenti, bilo svećenički kandidati, bilo studenti laici, odgajaju da shvate, prihvate i žive otajstvo Crkve, Crkve koju će oni izgrađivati ondje gdje će svojim djelovanjem i životom na to biti pozvani.

Pored teološke izobrazbe svećeničkih kandidata i vjernika laika te promicanja i podizanja teološke kulture među vjernicima, drugi pravac djelovanja Bogoslovnog fakulteta, tj. ad extra, mogli bismo izreći riječima pape Ivana Pavla II.: *Upoznati Boga u čovjeku i upoznati čovjeka u Bogu*, odnosno *Upoznati Krista u čovjeku i upoznati čovjeka u Kristu*. Fakultet se neće zatvori u zidine studija i pustiti svijet da ide svojim putem, nego će se kao noćni čuvar popeti na kulu vjere, koristeći sredstva znanosti da u svjetlu vjere na vrijeme i učinkovito svima pomogne sresti se s Istinom koja prosvjetljuje i spašava čovjeka i njegovu povijest ovdje i sada. Bogoslovni fakultet, njegujući teološke discipline, mora ući u dijalog s drugim filozofskim ili znanstvenim disciplinama i sustavima, među kojima može biti i onih koji ne mogu biti «saveznici s teologijom». No i u takvim slučajevima solidna znanstvena formacija, realna primjena metoda i sredstava «znanosti vjere», kao i jasna vizija naravi i uloge teološkog istraživanja, pomoći će da se filozofski i znanstveni sustavi dobro razluče i da se na obostranu korist uđe u ozbiljan dijalog.

Istražujući i izlažući poklad vjere u dijalogu s drugim znanostima i svjetonazorskim pristupima, i sama teologija biva na nov način produbljena i obogaćena novim izričajem, ostvaruje se bolje razumijevanje objave i nauka vjere te se istodobno, kroz pretakanje spasenjske poruke u nov izričaj, ostvaruje i potreban proces inkulturacije evanđelja. Sudjelujući u znanstveno-istraživačkim i nastavnim projektima te unoseći teološku i etičku dimenziju u različita područja znanosti i istraživanja, teološki fakultet se istodobno – u skladu sa sugestijama enciklike *Fides et ratio* – razvija i afirmira kao subjekt u dijalogu između vjere i znanosti te ostvaruje evangelizacijsko poslanje, kako unutar akademske zajednice, tako i u široj sredini kojoj pripada. S katoličkim bogoslovnim fakultetom podržava se nazočnost i svjedočenje Katoličke Crkve, a mjesna Crkva dobiva snažniju potporu u obavljanju vlastitoga misijskog poslanja.

Kad je riječ o dijalogu, ne možemo ne spomenuti ekumenski i međureligijski dijalog s drugim crkvenim i vjerskim zajednicama. Istočna

Hrvatska je pretežito katoličko područje koje je na granici s orijentalnim svijetom i s pravoslavljem. Osim toga, takvo pluralno područje kao što je Slavonija, ima svoje posebne potrebe da promiče ekumenski dijalog, pa i na teološkoj i znanstvenoj razini. Fakultet postaje adekvatnim subjektom u dijalogu i stvarnim mostom prema drugim religioznim tradicijama, pozvan znanstveno, i općenito kulturalno, voditi ekumenski dijalog s drugim religijama. Važna uloga u tom dijalogu pripada najbrojnijoj zajednici na ovom području, tj. katoličkoj zajednici.

5. Zahvala

Svoje djelovanje želimo ostvarivati u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, osnovanom prije 30 godina, koje danas broji 16 svojih sastavnica te se afirmiralo kao respektabilno, kvalitetno moderno sveučilište. Ohrabruje nas i veseli činjenica da su odgovorni u Sveučilištu i u pojedinim njegovim fakultetima željeli da u sastav Sveučilišta dobiju i Katolički bogoslovni fakultet. Zahvaljujemo gospođi rektorici i svim njezinim vrijednim suradnicima i suradnicama na dosadašnjem uistinu velikom te nesebičnom zauzimanju i podršci. Zahvaljujemo i nadležnim državnim vlastima te Ministarstvu znanosti, prosvjete i športa na njihovoj otvorenosti i prihvaćanju naše molbe. Zahvaljujem članovima HBK, na čelu s predsjednikom, te KBF-u Sveučilišta u Zagrebu, koji su razumjeli naše izazove i zadaće te izrazili svoje pozitivno mišljenje.

In modo particolare ringraziamo alla Sua Eminenza cardinale Zenon Grocholewski, prefetto della Congregazione per l'educazione cattolica della Santa Sede, che subito ha dimostrato la comprensione per le nostre sfide e per i compiti che stanno davanti a noi. Eminenza, grazie per la Sua fiducia e incoraggiamento. Tocca a noi di giustificarlo con il nostro lavoro.

Poštovani i dragi profesori i odgojitelji, bogoslovi, studentice i studenti, Božja je Providnost htjela da nam uzdignuće Teologije na rang Fakulteta u sastavu Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku bude najljepša čestitka na ulazu u dvjestotu obljetnicu postojanja i djelovanja naših dviju ustanova. Bogu zahvalimo i svojom kvalitetom potvrdimo da smo dorasli za izazove, zadaće i ostvarenje očekivanja što se danas u našem društvu i u ovom dijelu naše Domovine postavljaju pred Crkvu, pred teologiju kao znanost i pred naše teološki fakultet. Hvala.